

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL GYVENTOJŲ, BESIVERČIANČIŲ INDIVIDUALIA VEIKLA (IŠSKYRUS
GYVENTOJUS, ĮSIGIJUSIUS VERSLO LIUDIJIMUS), BUHALTERINĖS
APSKAITOS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2003 m. vasario 17 d. Nr. 1K-040
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (Žin., 2001, Nr. [99-3515](#)) 1 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. 2114 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 1 straipsnio nuostatas“ (Žin., 2003, Nr. [2-53](#)),

1. T v i r t i n u Gyventojų, besiverčiančių individualia veikla (išskyrus gyventojus, įsigijusius verslo liudijimus), buhalterinės apskaitos taisykles (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad šiuo įsakymu patvirtintos taisyklės:

2.1. taikomos:

2.1.1. advokatams tiek, kiek nereglamentuoja Advokatų (advokatų kontorų) apskaitos ir dokumentų naudojimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. 141 (Žin., 2001, Nr. [47-1632](#)), ir kiti teisės aktai;

2.1.2. notarams tiek, kiek nereglamentuoja Notarų (notarų biurų) pirkimo PVM sumų priskyrimo ir deklaravimo bei apskaitos dokumentų įsigijimo, naudojimo, pildymo ir gražinimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. 311 (Žin., 2001, Nr. [97-3463](#)), ir kiti teisės aktai;

2.2. netaikomos:

2.2.1. ūkininkams, tvarkantiems apskaitą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gruodžio 1 d. nutarimą Nr. 1333 „Dėl Ūkininko ūkio veiklos buhalterinės apskaitos tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [104-2989](#));

2.2.2. gyventojams, iš individualios veiklos gaunantiems tik pajamų, nurodytų Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (Žin., 2002, Nr. [73-3085](#)) 17 straipsnio 1 dalies 24 punkte;

2.2.3. gyventojams, besiverčiantiems tik sporto ir atlikėjų veikla ir gaunantiems iš šios veiklos tik A klasės pajamų.

FINANSŲ MINISTRĖ

DALIA GRYBAUSKAITĖ

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos finansų
ministro

2003 m. vasario 17 d. įsakymu
Nr. 1K-040

**GYVENTOJŲ, BESIVERČIANČIŲ INDIVIDUALIA VEIKLA (IŠSKYRUS GYVENTOJUS,
ĮSIGIJUSIUS VERSLO LIUDIJIMUS), BUHALTERINĖS APSKAITOS TAISYKLĖS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gyventojų, besiverčiančių individualia veikla (išskyrus gyventojus, įsigijusius verslo liudijimus), buhalterinės apskaitos taisyklės (toliau vadinama – taisyklės) reglamentuoja nuolatinių Lietuvos gyventojų, besiverčiančių individualia veikla (išskyrus veiklą, kuria verčiamasi įsigijus verslo liudijimą), ir nenuolatinių Lietuvos gyventojų, veikiančių per nuolatinę bazę Lietuvoje (išskyrus veiklą, kuria verčiamasi įsigijus verslo liudijimą) (toliau vadinama – gyventojai), supaprastintos buhalterinės apskaitos tvarkymą. Gyventojai, tvarkydami buhalterinę apskaitą, taiko paprastąjį įrašą. Jei gyventojas naudoja kompiuterines apskaitos programas, yra PVM mokėtojas ir pan., jis gali tvarkydamas buhalterinę apskaitą taikyti dvejetainį įrašą.

2. Gyventojų pajamos pripažįstamos jų faktišku gavimo momentu (pinigų apskaitos principu) vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (Žin., 2002, Nr. [73-3085](#)) nuostatomis.

3. Gyventojas, pradėjęs individualią veiklą, apie tai privalo informuoti vietos mokesčio administratorių centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka.

4. Gyventojas, nusprendęs iš pajamų, gautų iš individualios veiklos, neatimti Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 18 straipsnyje nustatytų leidžiamų atskaitymų (išlaidų), privalo pildyti Gyventojų individualios veiklos pajamų apskaitos žurnalą (toliau vadinama – Pajamų apskaitos žurnalas, 1 priedas).

5. Gyventojas, nusprendęs iš pajamų, gautų iš individualios veiklos, atimti Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 18 straipsnyje nustatytus leidžiamus atskaitymus (išlaidas), privalo pildyti Gyventojų individualios veiklos pajamų–išlaidų apskaitos žurnalą (toliau vadinama Pajamų–išlaidų apskaitos žurnalas, 2 priedas).

6. Gyventojas pildo šių taisyklių 4 arba 5 punkte nurodytą žurnalą chronologine tvarka.

7. Gyventojai privalo saugoti apskaitos dokumentus pajamoms ir išlaidoms pagrįsti, apskaitos registrus – pajamų apskaitos arba pajamų–išlaidų apskaitos žurnalus teisės aktuose nustatytą laiką – ne mažiau kaip 10 metų.

II. APSKAITOS DOKUMENTŲ ĮSIGIJIMAS IR NAUDOJIMAS

8. Gyventojas, besiverčiantis individualia veikla (išskyrus notarai, kurie apskaitos dokumentus privalo išduoti tik paslaugų gavėjui pageidaujant), privalo išrašyti, išduoti prekių arba paslaugų pirkėjams (toliau vadinama – pirkėjas) vieną iš toliau nurodytų apskaitos dokumentų:

8.1. prekių (paslaugų) pirkimo–pardavimo kvitą;

8.2. sąskaitą faktūrą;

8.3. PVM sąskaitą faktūrą arba kitą vietoj jos pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą (Žin., 2002, Nr. [35-1271](#)) naudojamą apskaitos dokumentą;

8.4. kasos aparato kvitą.

9. Reikalavimus šių taisyklių 8.1 punkte nurodytam dokumentui nustato Gyventojų, įsigijusių verslo liudijimus, buhalterinės apskaitos tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimu Nr. 1976 (Žin., 2002, Nr. [120-5408](#)). Gyventojas, išrašydamas šių taisyklių 8.1 punkte nurodytą dokumentą, nepildo rekvizito „verslo liudijimo numeris ir jo išdavimo data“.

10. Reikalavimus šių taisyklių 8.2 ir 8.3 punktuose nurodytiems dokumentams, jų įsigijimo, naudojimo, pildymo ir grąžinimo tvarką nustato Specialių apskaitos dokumentų blankų užsakymo, gamybos, technologinės apsaugos, platinimo, įsigijimo ir sunaikinimo tvarka ir Mokesčiams apskaičiuoti naudojamų apskaitos dokumentų išrašymo ir pripažinimo tvarka, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 780 (Žin., 2002, Nr. [55-2185](#), Nr. 57).

11. Reikalavimus šių taisyklių 8.4 punkte nurodytam dokumentui, jo naudojimo tvarką nustato Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 1283 (Žin., 2002, Nr. [82-3522](#)).

12. Jeigu gyventojas nėra PVM mokėtojas ir nenaudoja kasos aparato, jo prekių pardavimas, paslaugų teikimas įforminamas pasirinktinai šių taisyklių 8.1 arba 8.2 punkte nurodytu dokumentu.

13. Jeigu gyventojas yra PVM mokėtojas, jis privalo pirkėjui išrašyti šių taisyklių 8.3 punkte nurodytą dokumentą, jeigu pirkėjas pagal Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo nuostatas yra PVM mokėtojas. Kitu atveju prekių pardavimui, paslaugų teikimui įforminti jis naudoja šių taisyklių 8.1 punkte nurodytą dokumentą, į kurį įrašo PVM tarifą ir sumą.

14. Jei gyventojas yra įsigijęs ir savo veikloje naudoja kasos aparatą, tai jis privalo išduoti pirkėjui kasos aparatą kvitą, o pirkėjui paprašius – dokumentą, nurodytą šių taisyklių 8.1 arba 8.2 punkte (jei gyventojas nėra PVM mokėtojas) arba 8.3 punkte (jei gyventojas yra PVM mokėtojas).

15. Gyventojų faktiškai patirtos išlaidos turi būti pagrįstos dokumentais, atitinkančiais Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 18 straipsnio 5 ir 6 dalių reikalavimus.

III. GYVENTOJO INDIVIDUALIOS VEIKLOS PAJAMŲ APSKAITOS ŽURNALO PILDYMAS

16. Gyventojas, nusprendęs iš gautų individualios veiklos pajamų neatimti leidžiamų atskaitymų, privalo pildyti vieną Pajamų apskaitos žurnalą visoms individualios veiklos rūšims. Notarai, kurie pildo notarinį registrą, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos notariato įstatymu (Žin., 1992, Nr. [28-810](#)), gali nepildyti Pajamų apskaitos žurnalo.

17. Pirmame Pajamų apskaitos žurnalo lape nurodoma gyventojų vardas, pavardė, asmens kodas arba kitoks asmens identifikavimo numeris (jei žurnalą pildo nenuolatinis Lietuvos gyventojas, veikiantis per nuolatinę bazę Lietuvoje), gyvenamoji vieta, veiklos rūšių pavadinimai.

18. Gyventojas, pildydamas žurnalą, nurodo:

18.1. 1 skiltyje – įrašo eilės numerį;

18.2. 2 skiltyje – pajamų (pinigų) gavimo datą;

18.3. 3 skiltyje – gyventojų išrašyto dokumento, nurodyto šių taisyklių 8.1–8.3 punktuose, datą, pavadinimą ir numerį (kasos aparato „Z“ ataskaitos numerį, jei gyventojas naudoja kasos aparatą);

18.4. 4 skiltyje – operacijos turinį – kokių prekių pardavė, kokių paslaugų suteikė ir pan.;

18.5. 5 skiltyje – gautų pajamų sumą litais. Pasikeitus įvykusioms aplinkybėms (pirkėjas grąžina prekes ar pan.), gyventojas išrašo patikslinamąjį apskaitos dokumentą, vadovaudamasis Buhalterinės apskaitos įstatymo 15 straipsniu ir Mokesčiams apskaičiuoti naudojamų apskaitos dokumentų išrašymo ir pripažinimo tvarka, ir, grąžinęs pinigus pirkėjui, daro įrašą žurnalo 5 skiltyje – įrašo sumą su minuso ženklu.

19. Gyventojas, sudėjęs sumas, nurodytas 5 skiltyje per mokesstinį laikotarpį, gauna pajamų iš individualios veiklos sumą, kurią turi įrašyti į metinę pajamų mokesčio deklaraciją. Gyventojas pasirašo suminę eilutę pajamų apskaitos žurnale.

IV. GYVENTOJO INDIVIDUALIOS VEIKLOS PAJAMŲ–IŠLAIDŲ APSKAITOS ŽURNALO PILDYMAS

20. Gyventojas, nusprendęs atimti iš pajamų leidžiamus atskaitymus, privalo pildyti atskirus pajamų–išlaidų apskaitos žurnalus visoms vykdomoms individualios veiklos rūšims. Notarai, kurie pildo notarinį registrą, vadovaudamiesi Notariato įstatymu, gali pildyti tik Pajamų–išlaidų apskaitos žurnalo išlaidų dalį.

21. Nuolatinio Lietuvos gyventojų išlaidomis laikomos faktiškai patirtos įprastinės individualios veiklos išlaidos, susijusios su per mokesstinį laikotarpį faktiškai gautomis individualios veiklos pajamomis, kurios laikomos leidžiamais atskaitymais pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 18 straipsnį ir Nuolatinio Lietuvos gyventojų su individualios veiklos pajamų gavimu susijusių leidžiamų atskaitymų bei jų apskaičiavimo tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 303 (Žin., 2002, Nr. [95-4149](#)).

22. Nenuolatinio Lietuvos gyventojų, veikiančio per nuolatinę bazę Lietuvoje, išlaidomis laikomos faktiškai patirtos išlaidos, tiesiogiai susijusios su nenuolatinio gyventojų individualios veiklos per nuolatinę bazę pajamomis, kurios laikomos leidžiamais atskaitymais pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 18 straipsnį ir Nenuolatinio Lietuvos gyventojų su individualios veiklos per nuolatinę bazę pajamų gavimu susijusių leidžiamų atskaitymų bei jų apskaičiavimo tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 304 (Žin., 2002, Nr. [95-4150](#)).

23. Pirmame Pajamų–išlaidų apskaitos žurnalo lape nurodoma gyventojų vardas, pavardė, asmens kodas arba kitoks asmens identifikavimo numeris (jei žurnalą pildo nenuolatinis Lietuvos gyventojas, veikiantis per nuolatinę bazę Lietuvoje), gyvenamoji vieta, veiklos pavadinimas.

24. Gyventojas daro atskirą įrašą Pajamų–išlaidų apskaitos žurnale, kai faktiškai gauna pajamų iš individualios veiklos arba faktiškai patiria išlaidų, susijusių su faktiškai gautomis individualios veiklos pajamomis ir laikomų leidžiamais atskaitymais.

25. Gyventojas, pildydamas žurnalą, nurodo:

25.1. 1 skiltyje – įrašo eilės numerį;

25.2. 2 skiltyje – pajamų (pinigų) gavimo arba išlaidų dokumento apmokėjimo datą;

25.3. 3 skiltyje:

25.3.1. arba gyventojų išrašyto dokumento, nurodyto šių taisyklių 8.1–8.3 punktuose, datą, pavadinimą ir numerį;

25.3.2. arba išlaidų, laikomų leidžiamais atskaitymais ir susijusių su į žurnalą įtraukiamomis konkrečios individualios veiklos pajamomis, dokumento datą, pavadinimą ir numerį;

25.3.3. arba vidaus dokumento datą, pavadinimą ir numerį (inventorizacijos akto, pažymos, ilgalaikio turto nusidėvėjimo skaičiavimo dokumento, kasos aparato „Z“ ataskaitos ir kt.);

25.4. 4 skiltyje „Operacijos turinys“:

25.4.1. arba už ką gavo pajamų (kokių prekių pardavė, kokių paslaugų suteikė ir pan.);

25.4.2. arba kokios rūšies išlaidų faktiškai patyrė;

25.5. 5 skiltyje – gautų pajamų sumą litais. Pasikeitus įvykusioms aplinkybėms (pirkėjas grąžina prekes ar pan.), gyventojas išrašo patikslinamąjį apskaitos dokumentą, vadovaudamasis Buhalterinės apskaitos įstatymo 15 straipsniu ir Mokesčiams apskaičiuoti naudojamų apskaitos dokumentų išrašymo ir pripažinimo tvarka, ir, grąžinęs pinigus pirkėjui, daro įrašą žurnalo 5 skiltyje – įrašo sumą su minuso ženklu;

25.6. 6 skiltyje – prekių, medžiagų, žaliavų, detalių ir kt. įsigijimo išlaidas ir jų įsigijimo dokumento duomenis. Gyventojų pajamų mokesčio mokesstinio laikotarpio pabaigoje gyventojas atlieka inventorizaciją, kad nustatytų neparduotų prekių, gaminių, nesunaudotų medžiagų, žaliavų, detalių likutį.

Inventorizacija įforminama laisvos formos dokumentu, kuriame turi būti nurodoma neparduotų prekių, gaminių, nesunaudotų gamybai medžiagų, detalių kiekis, įsigijimo kaina, suma. Jeigu gyventojas pardavė prekių, savos gamybos produkcijos (gaminių), išrašydamas dokumentus, nurodytus šių taisyklių 8.1–8.3 punktuose, o pirkėjai iki mokestinių metų pabaigos neatsiskaitė, tai jis surašo pažymą, kurioje nurodo tokių parduotų prekių įsigijimo išlaidas, gaminių savikainą. Inventorizacijos dokumentas arba pažyma įrašomi į žurnalą, į 6 skiltį įrašoma suma su minuso ženklu. Kito mokestinio laikotarpio pradžioje žurnale daromas toks pat įrašas su pliuso ženklu;

25.7. 7 skiltyje kiekvieną mėnesį – ilgalaikio turto nusidėvėjimo išlaidas;

25.8. 8 skiltyje – faktiškai patirtas išlaidas, susijusias su ilgalaikio turto eksploatavimu (patalpų, įrengimų išlaikymo, automobilių degalų, tepalų, smulkių detalių keitimo);

25.9. 9 skiltyje – ilgalaikio turto remonto, rekonstravimo išlaidas;

25.10. gyventojas, įtraukdamas išlaidas, likusias skiltis gali pavadinti savo nuožiūra, atsižvelgdamas į su savo individualia veikla susijusias išlaidas (nuomos, reklamos, palūkanų, įrankių įsigijimo, darbo užmokesčio, privalomojo socialinio, sveikatos draudimo įmokos, privalomos rinkliavos, mokesčiai ir kt.), ir atitinkamai jas pildyti;

25.11. gyventojas, darydamas įrašą žurnale, sumą įrašo tik pajamų skiltyje arba vienoje iš išlaidų skilčių.

26. Jei gyventojas verčiasi keliomis individualios veiklos rūšimis, kurių išlaidoms pagrįsti turi vieną įsigijimo dokumentą, tai išlaidas tarp veiklos rūšių jis paskirsto pats pagal faktines išlaidas (jei įmanoma) arba proporcingai pajamoms iš individualios veiklos rūšių ir įrašo į atitinkamus žurnalus.

27. Mokestinio laikotarpio pabaigoje gyventojas atskirai sudeda pajamų skilties ir kiekvienos iš išlaidų skilčių duomenis ir pasirašo suminę eilutę. 5 skiltyje gaunama pajamų iš konkrečios individualios veiklos rūšies suma. Susumavus išlaidų skilčių galutines sumas, gaunama leidžiamų atskaitymų suma. Gautos sumos naudojamos užpildant metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Faktiškai gautų pajamų arba faktiškai patirtų išlaidų dokumentų duomenys į Pajamų apskaitos arba Pajamų–išlaidų apskaitos žurnalą įrašomi ne vėliau kaip iki kito mėnesio 30 dienos.

29. Pildant Pajamų apskaitos arba Pajamų–išlaidų apskaitos žurnalus, neįrašomos pajamos, gautos ne iš individualios veiklos (ne individualios veiklos turto pardavimo ir kt.).

30. Jei per mokestinį laikotarpį į žurnalą įrašoma daug įrašų, tai gyventojas gali daryti tarpinių sumų įrašus (kas mėnesį, ketvirtį, pusmetį), kuriuos privalo pasirašyti.

31. Jei gyventojas savo veikloje naudoja kasos aparatą, tai duomenis apie gautas pajamas į žurnalą įrašo pagal kasos aparato kiekvienos darbo dienos ataskaitą („Z“). Tokiu atveju į žurnalą nerašomi duomenys iš dokumentų, nurodytų šių taisyklių 8.1–8.3 punktuose, išrašytų prie kasos aparato kvito pirkėjui paprašius.

32. Pastebėjus klaidą iki metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikimo, klaidingas tekstas arba skaičius perbraukiamas taip, kad galima būtų juos perskaityti, ir įrašomas teisingas skaičius arba tekstas, šalia kurio pasirašoma ir nurodoma taisymo data. Gyventojas, pastebėjęs klaidą po metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikimo, ją ištaiso, surašydamas buhalterinę pažymą, ir patikslina metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

Gyventojų, besiverčiančių individualia veikla
(išskyrus gyventojus, įsigijusius verslo liudijimus),
buhalterinės apskaitos taisyklių
1 priedas

GYVENTOJO INDIVIDUALIOS VEIKLOS PAJAMŲ APSKAITOS ŽURNALAS

(Gyventojas vardas, pavardė, asmens kodas)

(Gyvenamoji vieta)

(Veiklos (jos rūšių) pavadinimas (-ai))

Eilės numeris	Data	Dokumento data, pavadinimas ir numeris	Operacijos turinys	Pajamų suma (litas)
1	2	3	4	5

Gyventojų, besiverčiančių individualia veikla (išskyrus gyventojus, įsigijusius verslo liudijimus), buhalterinės apskaitos taisyklių 2 priedas

GYVENTOJO INDIVIDUALIOS VEIKLOS PAJAMŲ–IŠLAIDŲ APSKAITOS ŽURNALAS

(Gyventojų vardas, pavardė, asmens kodas)

(Gyvenamoji vieta)

(Veiklos pavadinimas)

Eilės numeris	Data	Dokumento data, pavadinimas ir numeris	Operacijos turinys	Pajamų suma (litas)
1	2	3	4	5

Išlaidos – leidžiami atskaitymai, susiję su individualios veiklos pajamų gavimu				
prekių, medžiagų, žaliavų, detalių įsigijimo	ilgalaikio turto nusidėvėjimo	ilgalaikio turto eksploatavimo	ilgalaikio turto remonto ir rekonstravimo	
6	7	8	9	10

11	12	13	14	15